

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

О. О. ЧУПРИНА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економічної теорії

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

О. А. ЧУПРИНА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри статистики, обліку та аудиту

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

Сучасна Україна – країна з високим економічним потенціалом та значним обсягом наявних ресурсів: природних, людських (трудових, творчих, інтелектуальних) та певною мірою капітальних. При цьому вкрай неефективне їх використання є головною перешкодою у реалізації потенціалу країни на шляху забезпечення її сталого економічного розвитку, що має бути економічним підґрунтям формування і розвитку в Україні

соціальної правової держави.

Одним із напрямів підвищення ефективності національної економіки країни є активне використання переваг співпраці держави і бізнесу – державно-приватного партнерства. Приклади його плідного застосування можна бачити у багатьох сферах господарювання, але, як показує вітчизняний та іноземний досвід, найбільш розповсюдженим є їх співробітництво у інфраструктурних та соціальних проектах.

Економічний механізм державно-приватного партнерства ґрунтується на принципах спільного взаємовигідного використання конкурентних переваг учасників. Держава як великий власник здатна надати зі свого боку значні за обсягом активи, у той час як бізнес, здатний до прийняття швидких раціональних рішень, забезпечує максимально ефективне управління не тільки власними, а й державними ресурсами. В результаті такої взаємодії досягається синергетичний ефект, позитивний вплив якого розповсюджується як на безпосередніх учасників угоди, так і на суспільство у цілому. Адже однією із найбільш важливих рис державно-приватного партнерства має бути його соціальна спрямованість. При цьому соціальна мета є головною для державного партнера, натомість економічна – є провідною для приватного.

Застосування механізму державно-приватного партнерства дозволяє державі, не втрачаючи права власності на об'єкти, забезпечити їх раціональне використання шляхом передачі окремих правомочностей (зокрема права користування, права управління, права на дохід та заборони на використання шкідливим для навколишнього середовища способом) приватному партнеру. І хоча єдиного механізму державно-приватного партнерства не існує, а представлені його моделі та форми подекуди суттєво різняться, представникам бізнесу найчастіше передаються функції з управління, утримання, обслуговування, а також з розробки, будівництва та експлуатації об'єктів.

Очевидно, що механізм державно-приватного партнерства відкриває широкі горизонти підвищення ефективності використання ресурсів економічних суб'єктів усіх форм власності. Позитивний досвід окремих іноземних держав зумовлює розповсюдження практики державно-приватного партнерства світом. Так, зокрема за ступенем поширення державно-приватного партнерства у національних економічних системах виділяють такі три групи країн:

1) економічно-розвинуті щодо використання державно-приватного партнерства (Велика Британія, США, Франція, Німеччина, Канада, Японія, Сінгапур);

2) проміжні, які мають середній рівень поширення державно-приватного партнерства (Португалія, Іспанія);

3) країни-новоприбульці, які знаходяться на початковому етапі застосування практики державно-приватного партнерства (Швеція, Норвегія, Люксембург, Бельгія, Греція).

Сучасну Україну також можна віднести до третьої групи країн, адже вона має окремі приклади успішного впровадження проектів державно-приватного партнерства (зокрема у сферах водопостачання; виробництва, транспортування та постачання тепла; будівництва та експлуатації транспортної інфраструктури; геологорозвідки і видобутку корисних копалин; переробки відходів; охорони здоров'я, енергетики та інших), однак потенціал цієї форми співпраці є далеким від повної реалізації.

Результати наукових досліджень та практичний досвід інших країн свідчать про високу ефективність та про значний потенціал цієї форми співпраці держави та бізнесу в Україні; вони доводять, що активізація впровадження державно-приватного партнерства є потужним важелем забезпечення економічного зростання та підвищення соціальної та економічної ефективності національної економіки. Однак при цьому слід розуміти, що відсутність відповідного інституційного забезпечення може призвести до порушень або зловживань з обох сторін. Тому для забезпечення реалізації потенціалу державно-приватного співробітництва слід не тільки досягнути високого рівня взаємної поваги та відповідальності між учасниками партнерства, а й створити сприятливе інституційне середовище, яке унеможливило б порушення основних принципів їх взаємодії, таких як: прозорість процесу прийняття рішень; підзвітність, тобто відповідальність учасників; справедливість, тобто поширення вимоги дотримуватися правил на усіх партнерів; ефективність; «хороший тон», тобто непорушення прав населення.

УДК [35.072.2.008.8:332](477)(063)

ББК 67.401.02(4Укр)я431+65.04(4Укр)я431+65.290(4Укр)я431

Е45

Е45 Економіко-правові аспекти державно-приватного партнерства в умовах децентралізації економіки України : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. молодих учених і студ. , Харків, 1-28 лютого 2017 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 303 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і студентів «Економіко-правові аспекти державно-приватного партнерства в умовах децентралізації економіки України», яка проходила з 1 лютого по 28 лютого 2017 року в Харківському національному університеті міського господарства імені О. М. Бекетова. Розглядалися сучасні особливості співпраці бізнесу та держави, були окреслені найголовніші проблеми, які стримують розвиток державно-приватного партнерства, та сформовані рекомендації щодо можливості залучення приватного бізнесу для модернізації сфер народного господарства.

Збірник розраховано на наукових працівників, аспірантів і студентів, усіх, хто цікавиться проблемами економіки та права.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Києва, Харкова, Полтави та Кривого Рога.

УДК [35.072.2.008.8:332](477)(063)

ББК 67.401.02(4Укр)я431+65.04(4Укр)я431+65.290(4Укр)я431

© Колектив авторів, 2017

© Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2017